

Mesleki Müzik Eğitimi Veren Öğretim Elemanlarının Kodály Yaklaşımı ve Uygulamaları ile İlgili Görüşlerinin İncelenmesi

Özet

Araştırmada müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki öğretim elemanlarının Kodály yaklaşımı ve uygulamaları ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, nitel bir araştırma olup, durum çalışması desenlerinden Bütüncül Tek Durum Deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu, Kuzey Kıbrıs ve Türkiye'deki 28 üniversitenin Müzik Öğretmenliği Bölümlerinde görev yapan ve Kodály yaklaşımı ile ilgili ders veren 5'i Kuzey Kıbrıs, 8'i Türkiye'den toplam 13 öğretim elemanıdır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formundaki sorular beş bölümden ve 21 sorudan oluşmaktadır. Katılımcılardan elde edilen veriler ise nitel veri analizi yöntemlerinden içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, öğretim elemanlarının Kodály yaklaşımı ile ilgili yürüttükleri dersler için kendilerini geliştirdikleri ve Kodály yaklaşımı ve uygulamalarına derslerinde yer verdikleri anlaşılmaktadır. Ayrıca katılımcı görüşleri ile Kodály yaklaşımının ülkemiz müzik eğitimi içerisinde kullanılmaya uygun ve gerekli bulunduğu, Kodály felsefesi ve öğretim materyalleri kullanılarak bu yaklaşımın ülkemiz müzik eğitimine adapte edilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kodály yaklaşımı, müzik eğitimi, mesleki müzik eğitimi, müzik öğretim yaklaşımları

Abstract

In the research, it is aimed to determine the opinions of the lecturers in the institutions that train music teachers about the Kodály approach and applications. The research is a qualitative research and was carried out using the Holistic Single Case Design, one of the case study designs. The study group of the research is a total of 13 lecturers, 5 from Northern Cyprus and 8 from Turkey, who work in the Music Teaching Departments of 28 universities in Northern Cyprus and Turkey and teach about the Kodály approach. As a data collection tool in the research, a semi-structured interview form prepared by the researchers was used. The questions in the interview form consist of five parts and 21 questions. The data obtained from the participants were analyzed using the content analysis method, one of the qualitative data analysis methods. As a result of the research, it is understood that the instructors have improved themselves for the courses they conduct about the Kodály approach and include the Kodály approach and applications in their lessons. In addition, it is understood with the opinions of the participants that the Kodály approach is suitable and necessary to be used in our music education, and that this approach should be adapted to our music education by using the Kodály philosophy and teaching materials.

Keywords: Kodály approach, music education, vocational music education, music teaching approaches

1.Giriş

Mesleki müzik eğitimi, müzik alanında belirli meslek veya disiplinlerin gerektirdiği müzikal bilgi, ustalık, kavrayış ve alışkanlıkların kazandırılmasına yönelik verilen bir eğitimidir (Uçan, 2005). Bu eğitimle, bireylerin müzik alanında nitelikli ve donanımlı olmaları ve mesleklerinin gerektirdiği becerileri kazanmaları beklenir.

Mesleki müzik eğitimi içerisinde, gerek öğretmenlik mesleğine ilişkin pedagojik derslere, gerekse müziksel derslere yer verilmektedir. Müzik öğretmenliği programlarında verilen çalgı eğitimi, ses eğitimi, teori ve armoni derslerinin yanı sıra, öğretmen adaylarının mesleklerinde başvuracakları yöntem ve teknik bilgilere ilişkin müzik öğretim yöntemleri/yaklaşımları dersi de verilmektedir.

Müzik öğretim yöntemleri dersi, değişen müzik öğretmenliği anabilim dalı programlarında farklı isimlerle anılsa da; öğretmen adaylarının müzik öğretmeni olma yolunda edindikleri birçok bilgi ve beceriyi içeren en önemli derslerden biridir. Öğretmen adayları bu ders ile müziği öğretme ve öğrenme algılarına ilişkin fikirlerini şekillendirip, kendi derslerinde uygulama imkânı kazanmaktadırlar. Dolayısıyla bu ders ile öğretmen adaylarının dünyada uygulanmakta ve öğretilmekte olan farklı öğretim yöntemlerine ilişkin belirli bilgi ve beceri birikimine sahip olmaları beklenmektedir (Bulut, 2012).

Müzik öğretim yöntemleri dersi içerisinde öğretilen ve müzik öğretmen adaylarının kendi meslek yaşantılarında sınıf müzik eğitimi içerisinde kullanabilecekleri en önemli müzik öğretim yöntemleri Orff, Kodály, Dalcroze ve Suzuki yöntemleridir. Suzuki yöntemi çalgı öğretimi konusunda geliştirilen bir yöntem olarak diğer üç yöntemden ayrılmaktadır. Fakat Orff, Dalcroze ve Kodály müzik öğretim yöntemleri sınıf müzik eğitimi içerisinde kullanılması uygun ve önemli yöntemler olarak karşımıza çıkmaktadır (Çevik, 2007).

Bu üç yöntem farklı yaş grupları, farklı öğretim materyalleri, müzikal becerilerin kazandırılma yolu ve sırası bakımından farklılıklar göstermektedir. Fakat her bir yöntem, müzik eğitimi içerisinde hem öğretmen hem de öğrenci için müziği öğrenme ve öğretme aşamasında farklı bakış açıları, yeni fikirler ve amaçlar edindirir (Çelikoğlu ve Lehimler 2021).

1.1 Kodály Yaklaşımı

Müzik eğitiminde kullanılan önemli bir yaklaşım olan Kodály yaklaşımı; 1882-1967 yılları arasında yaşamış Macar besteci, etnomüzikolog ve müzik eğitimcisi Zoltan Kodály tarafından müzik eğitimine kazandırılmış bir yaklaşımdır. Kodály, “Müzik herkes içindir.” görüşüyle bireylerin küçük yaştan itibaren müzik eğitimi alarak, müziksel okuma-yazma becerilerine sahip olabileceğini söylemektedir (Özeke, 2007). Doğduğu ve büyüdüğü yer olan Kecskemet’te Macaristan’ın halk müzikleriyle ve kültürüyle büyüyen Kodály, müziği çocuklara sevdirmenin ilk yolunun ise şarkı söylemek ile başladığını, özellikle kendi halk şarkıları ile daha anlamlı olduğunu savunmaktadır (Göğüş, 2009). Bu yolla birey şarkı söyleyerek müziksel beceri kazanır ve şarkı söyleme ilerde öğreneceği diğer müziksel bilgilere önemli bir ilk adım sayılır. Kodály diğer ülkedeki müzik eğitimcilerine de kendilerine ait halk ezgilerinden oluşan bir repertuvar oluşturmalarını önererek, repertuvarlarında sadece iyi besteciler tarafından çocuklar için bestelenmiş ve içlerinde halk ezgilerinin de olduğu pedagojik eserlerin olması gerektiğini belirtmiştir (Houlahan ve Tacka, 2008).

Kodály yaklaşımında ders işleme ise bilinenden bilinmeyene ilkesiyle işlenir ve teoriden önce çocukların aşına oldukları şarkılar ile müziksel bilgiler kulaktan dolma öğretilerek onlara keşfettirilir (Aycan, 2018). Yapılandırmacı bir anlayışa sahip olan Kodály yaklaşımı, derslerde öğrencilerin aktif olarak yer alacakları bir ortam hazırlar. Kodály yaklaşımı ile sadece şarkı söyleme değil, form bilgisi, armoni, müziksel işitme ve okuma yazma, nota okuma, ritmik algı ve işitsel algı, çalgı çalma gibi birçok müzikal becerinin geliştirilmesi mümkündür.

Kodály yaklaşımında halk şarkılarının yanı sıra, birçok farklı öğretim materyali de kullanılmaktadır. Kodály; Glower'in tonik Sol-Fa yöntemini, Cheve'in ritim işaretlerini, Dalcroze'un solfej tekniklerini ve Curwen'in el işaretlerini (fonomimi) müzik öğretim sürecine uygun bulup yaklaşımına dâhil etmiştir. Bu materyaller ile müziksel bilgi ve becerilerin kazandırılmasının daha kolay ve anlamlı olacağı düşünülmektedir (Çoban ve Soykunt, 2021).

1.2 Kodály Yaklaşımının Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Müzik Eğitimi İçerisindeki Durumu

Kodály yaklaşımı ülkemizde son zamanlarda birçok araştırmaya konu olmuş bir yaklaşım olarak karşımıza çıkmaktadır. Müzik eğitimcileri Kodály yaklaşımı ve ilkelerini benimseyerek dersler işlemekte ve bu yaklaşımın ülkemiz müzik eğitimi içerisindeki uygunluğuna ilişkin çıkarımlarda bulunmaktadır.

Bakkalbaşı (2019) araştırmasında, Kodály materyalleri ile işlenen etkinlikler ile ilgili, alanda uzman eğitimcilerin olumlu görüş bildirdiğini ve bu yaklaşımın okul müzik eğitimine uygun olduğunu belirtmiştir. Bu varsayımla Mete (2018) araştırmasında, Kodály yöntemindeki materyallerle ders planları hazırlanmış ve deney grubunda yer alan öğrencilerin müziksel işitmeleri, ritim becerileri ve temel müzik becerilerinin olumlu yönde gelişim gösterdiği sonucuna ulaşmıştır. Küçük (2019) ise araştırmasında, Kodály yaklaşımı ile tasarlanan derslerin öğrencilerin ders başarısına olumlu yönde etkisi olduğunu saptamış ve öğrencilerin etkinlikler ve müzik dersleri üzerindeki performanslarına yönelik görüşlerinde de olumlu yönde gelişim gösterdikleri sonucuna ulaşmıştır.

Kuzey Kıbrıs'ta yapılan çalışmalara bakıldığında ise; Soykunt (2021) deneysel araştırmasında, Kodály yaklaşımı ile dersler işlemiş ve işlenen derslerde öğrencilerin müziksel bilgi, işitme, melodik ve ritmik bilgi ve becerilerinde başarılı oldukları sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca bu yaklaşımla yürütülen derslerin ise daha öğretici, eğlenceli ve akılda kalıcı olduğu öğrenciler tarafından belirtilmiştir.

Bu doğrultuda yukarıdaki araştırmalar da dikkate alınarak; Kodály yaklaşımının ülkemiz müzik eğitiminde kullanılması ile öğrencilerin müziksel bilgi ve becerilerinde olumlu bir gelişme sağlandığı ve bu yaklaşımın müzik eğitimimiz içerisinde kullanılmasının mümkün olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, Kodály yaklaşımının uygulanabilmesi için, bu yaklaşımın müzik öğretmenleri ve müzik öğretmen adayları tarafından uygulanabilir derecede bilinmesi gerekliliği doğmaktadır.

Buradaki en önemli unsur ise, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda Kodály yaklaşımını içeren dersler ve bu dersleri veren öğretim elemanlarıdır. Üniversitelerin Müzik Öğretmenliği bölümlerinde öğretim elemanı olan eğitimcilerin müzik öğretim yaklaşımlarını, özellikle araştırma kapsamına alınan Kodály yaklaşımını iyi derecede biliyor, derslerinde uyguluyor, bu yöntemin amaç ve içeriklerini müzik öğretmeni adaylarına aktarabiliyor olması gerekir. Dolayısıyla araştırmada da, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki öğretim elemanlarının Kodály yaklaşımı ve uygulamaları ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda araştırma aşağıdaki alt amaçlar doğrultusunda çalışılmıştır:

- 1- Öğretim elemanlarının Kodály yaklaşımı ile ilgili eğitim durumları nelerdir?
- 2- Öğretim elemanlarının Kodály yaklaşımını derslerinde kullanma durumları nelerdir?
- 3- Öğretim elemanlarının Kodály yaklaşımı ve uygulamaları ile ilgili görüşleri nelerdir?

2. Yöntem

2.1 Araştırma Deseni

Araştırma, nitel bir araştırma olup, durum çalışması desenlerinden Bütüncül Tek Durum Deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bütüncül Tek Durum Deseninde amaç, tek bir birim veya konu ile ilgili çalışmak ve çıkan araştırma sonuçları ile yeni araştırmalara yol göstermektir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu bağlamda, araştırmada müzik öğretim yaklaşımlarından sadece Kodály yaklaşımı ile ve bu dersi veren öğretim elemanları ile çalışılmıştır.

2.2 Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Ölçüt örnekleme yöntemi, araştırmacı tarafından belirli bir ölçütle seçilen kişiler veya nesnelere oluşan örnekleme türüdür (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Araştırmanın ölçütü; üniversitelerin Müzik Öğretmenliği bölümlerinde farklı isimlerle verilen (Müzik Öğretim Yöntemleri, Müzik Öğretim Yaklaşımları, Kodály Yaklaşımı ve Uygulamaları, Çağdaş Müzik Yaklaşımları) ve Kodály yaklaşımını içeren dersleri veren öğretim elemanlarıdır. Bu bağlamda; Kuzey Kıbrıs ve Türkiye'deki 28 üniversitenin Müzik Öğretmenliği Bölümlerinde görev yapan ve Kodály yaklaşımı ile ilgili ders veren 5'i Kuzey Kıbrıs, 8'i Türkiye'den toplam 13 öğretim elemanına ulaşılmıştır. Çalışma grubunda yer alan öğretim elemanlarının sosyo-demografik bilgileri aşağıdaki tabloda verilmektedir:

Tablo 1: Sosyo-demografik Bilgiler

	Sayı (n)	Frekans (%)
Yaş		
30-35	2	15,4
36-40	1	7,7
41-45	8	61,5
46-50	2	15,4
Cinsiyet		
Kadın	13	100,0
Unvan		
Prof.	1	7,7
Doç. Dr.	6	46,1
Yrd. Doç. Dr.	2	15,4
Dr.	4	30,8
Mezun Olunan Okul/Bölüm		
Müzik Öğretmenliği ABD	13	100,0
Üniversitede Öğretmenlik Yılı		
1-9	3	23,0
10-19	7	54,0
20-29	3	23,0
Müzik Öğretim Yöntemleri Dersini Verme Yılı		
1-9	5	38,5
10-19	6	46,1
20-29	2	15,4

2.3 Veri Toplama Aracı

Öğretim elemanlarının Kodály yaklaşımı ile ilgili görüşlerini öğrenmek için araştırmacılar tarafından yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşmelerde; araştırmacının önceden hazırlamış olduğu soruların yanı sıra, görüşme esnasında daha ayrıntılı bilgi ve görüş almak için ekstra sorulara da yer verilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Yarı yapılandırılmış görüşme formunun güvenilirliğinin ve kapsam geçerliliğinin sağlanması için; pilot uygulamalar yapılmış, uzman görüşlerine başvurulmuş (n:5),

güvenirligi/kapsam geçerliliğini olumsuz yönde etkileyecek sorular çıkarılmıştır. Pilot uygulama ve uzman görüşleri doğrultusunda görüşme formuna son şekli verilmiştir.

Görüşme formu, beş bölümden ve 21 sorudan oluşmaktadır. Görüşme formunda öncelikle öğretim elemanlarının demografik bilgilerini öğrenmek üzere; yaş, cinsiyet, unvan, mezun olunan bölüm, üniversitede eğitim verme yılları ile ilgili sorulara yer verilmiştir. İkinci bölümde öğretim elemanlarının Kodály yaklaşımı ile ilgili eğitim durumlarına ilişkin sorulara, üçüncü bölümde Kodály yaklaşımını nasıl öğrettikleri ve uyguladıkları ile ilgili sorulara, dördüncü bölümde Kodály yaklaşımı ile ilgili görüşlerine ait sorulara ve son bölümde ise Kodály yaklaşımı konusunda yapmış oldukları araştırmalara ilişkin sorulara yer verilmiştir.

2.4 Veri Toplama Süreci

Veri toplama sürecine başlamadan önce, katılımcılarla iletişime geçilerek araştırma hakkında bilgi verilmiştir ve araştırmaya gönüllü olarak katılma durumlarına ilişkin yanıt alınmıştır. Görüşmeler, olumlu geri dönüt veren öğretim elemanları ile ortak gün ve saat ayarlanarak çevrimiçi bir ortamda (Google Meet veya Zoom) gerçekleştirilmiştir. Katılımcılardan izin alınarak kayıt altına alınan görüşmeler yaklaşık 30-40 dakika arası sürmüştür.

2.5 Verilerin Analizi

Katılımcılardan elde edilen veriler nitel veri analizi yöntemlerinden içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. İçerik analizinin amacı; araştırmada toplanan verilerden benzer olanları kategorilere ayırıp belirli kavramlar oluşturmak ve yorumlayıp araştırma hakkında bir sonuca varmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu bağlamda katılımcıların görüşmeler esnasında verdikleri cevaplar öncelikle yazıya dökülmüştür. Daha sonrasında veriler; alt tema, tema ve kategorilere ayrılarak analiz edilmiş, yorumlanmış ve yorumlanan bulgular katılımcı görüşleri ile desteklenmiştir. Katılımcıların kişisel bilgilerini korumak amacıyla, katılımcı görüşleri K1, K2 vb. kodlar kullanılarak belirtilmiştir.

Araştırmada geçerlik ve güvenirligi sağlamak üzere, görüşme formundaki her bir soru için verilen cevaplar araştırmacılar tarafından ayrı ayrı kodlanmış ve tutarlık analizi gerçekleştirilmiştir. Tutarlık analizinde Miles ve Huberman'ın (1994) %70 uyum katsayısı dikkate alınmıştır. Buna göre üç araştırmacı arasında %70'in üstünde değer çıkan 25 kod, bulgular bölümünde yorumlanmak üzere kullanılmıştır. Böylece veri çözümlemenin güvenilir bir biçimde gerçekleştirildiği söylenebilir.

3. Bulgular

Katılımcılardan elde edilen veriler, alt problemler ışığında ve tablolar halinde aşağıda verilmiş ve yorumlanmıştır. Tablolarda yer alan alt temalardaki frekans değerleri, araştırmaya katılan toplam katılımcılardan kaç tarafından ifade edildiğini göstermektedir. Frekans değerleri diğer alt temalardan bağımsız olarak düşünülmelidir.

Tablo 2: Eğitim Durumu Kategorisi

Temalar	Kodlar	n	%
1- Yetersiz Eğitim	1- Teorik eğitim	7	50,0
	2- Ders süre yetersizliği	3	21,4
2- Özel Eğitim	3- Yaz okulu	3	21,4
	4- Seminer/kurs	5	35,7
	5- Yüksek lisans	2	14,2
3- Araştırma	6- Araştırma	5	35,7
	7- Yayın/tez	6	42,8

Tablo 2’de katılımcıların Kodály yaklaşımı ile ilgili eğitim durumlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Katılımcıların yüzde 50’sinin lisans eğitimleri sırasında Kodály yaklaşımını sadece teorik olarak işledikleri, yüzde 21,4’ünün ise lisans eğitimlerinde program sıkıntısı veya ders süre yetersizliğinden dolayı Kodály yaklaşımını öğrenmedikleri aşağıdaki katılımcı görüşleri ile belirtilmiştir:

“Lisans eğitimimde ‘Müzik Öğretim Yöntemleri’ dersi kapsamında Kodály yaklaşımını görmüştük fakat ayrıntılı bir şekilde değildi. Uygulamalar yapmamıştık, sadece teorik olarak işledik.” K6

“Lisans eğitimimde sadece bir fotokopi üzerinden Kodály ’in kim olduğunu öğrenmiştik. Diğer yaklaşımları da bu şekilde okuduk ve geçtik. Bir yaklaşımı bütünüyle anlamak ve uygulamalarını deneyimlemek için yetersizdi.” K7

“Ders süresi çok kısıtlandı. Ders 1 yıl boyunca 4 saate indirildi. Bu ders saatinde de yeterli bilgiyi almak da vermek de çok zor oldu.” K3

Katılımcıların Kodály yaklaşımı ile ilgili özel bir eğitim alma durumlarına ilişkin yönlendirilen sorular ışığında; yüzde 21,4’ünün Macaristan’da gerçekleşen Kodály enstitüsü yaz okuluna katıldıkları, yüzde 35,7’sinin yurtdışında ve Türkiye’de gerçekleşen Kodály eğitim seminerlerine veya kurslarına katıldıkları, yüzde 14,2’sinin ise Kodály Enstitüsünde yüksek lisans veya diploma programında eğitim alarak kendilerini geliştirdikleri aşağıdaki katılımcı görüşleri ile belirtilmiştir:

“2017 yılında Macaristan’a iki haftalık yaz kursuna gitmiştim. Burada solfej, koro, metodoloji, koro yönetimi, Kodály pedagojisi gibi dersler aldım.” K10

“Arizona State Üniversitesi’nde Kodály Level 1’i bitirdim. Ayrıca Marmara Üniversitesi’nde düzenlenen Kodály eğitim günlerine de katıldım.” K7

“2015 yılında ilk kez Kodály ile tanıştım. Macaristan’daki yaz seminerlerine katılarak başladım. Sonra 2017’de Erasmus doktora öğrencisi olarak aynı enstitüye gittim ve araştırma konum da bu konuda oldu. 2019-2020’de yaz seminerlerine gittim. Bu yıllarda yine Marmara üniversitesindeki seminerlere katıldım. Sonra da Kodály enstitüsündeki yüksek lisansımı tamamladım.” K12

Bunun yanı sıra katılımcıların birçoğunun araştırma veya yayın yaparak kendilerini Kodály yaklaşımı alanında güncelledikleri ve literatüre katkı sağladıkları aşağıdaki görüşler ile belirtilmiştir:

“Herhangi bir seminere katılmadım fakat yapılmış araştırmaları izlerim ve takip ederim. Çok sayıda yüksek lisans ve doktora tezleri var, uygulamalı yapılmış tezler. Makaleler de var, onları da okuyorum. Öğrencilerimle de youtubeda yapılmış çalışmaları ve videoları izliyoruz.” K13

“Bu konuda yazdığım bir makalem ve doktora tezim var. Tezim Kodály yaklaşımının uygulanabilirliği ile ilgiliydi, makalem ise Colourstrings ile ilgili bir deneysel çalışmaydı.” K10

“2 makalem, 1 yüksek lisans ve 1 doktora tezim var. Kodály ile ilgili kitabım da var.” K12

Tablo 3: Kodály Yaklaşımını Uygulama Durumu Kategorisi

Temalar	Kodlar	n	%
1-Öğrenme Adımları	1- Teoriden Uygulamaya	10	71,4
	2- Video destekli	10	71,4
	3- Etkinlik/materyal destekli	6	42,8
2-Materyal Kullanımı	4- Kodály materyalleri	9	64,2
	5- Yabancı kaynak kitaplar	3	21,4
	6- Özgün materyaller	3	21,4

Tablo 3’te katılımcıların Kodály yaklaşımını uygulama durumlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Katılımcıların yüzde 71,4’ü Kodály yaklaşımını teoriden uygulamaya giden bir yolla öğrettiğini, yüzde 71,4’ü video destekli dersler işlediğini ve yüzde 42,8’i ise etkinlik/materyal destekli dersler yürüttüğünü aşağıdaki görüşleri ile belirtmişlerdir:

“İlk derste öncelikle teorik gidiyorum. Kodály neden bu yaklaşımı geliştirdi, Kodály kimdir, bestecilik yönü, eserlerini... vs. Daha sonra eğitimci yönüne geçiyorum. Eğitimci rolünde ise neden böyle bir yaklaşım geliştirme ihtiyacı duydu, bu yaklaşımın felsefesi nedir, bunlardan bahsediyorum. Bizim kendi eğitimimize bağlamaya çalışıyorum, karşılaştırıyoruz. İkinci derste ise Kodály materyallerinden bahsediyorum, materyalleri kullanarak uygulamalar yapıyoruz, videolar izleyerek yorumluyoruz. Üçüncü derste ise öğrencilere konular vererek Kodály yaklaşımına uygun ders planı yapmalarını ve uygulatmalarını istiyorum.” K10

“Örnek videolarla derslerimi desteklemeye çalışıyorum. Aldığım eğitimdeki bilgilerle etkinlikler tasarlıyorum ve videolardaki derslerle ilgili konuşup sınıfta tartışıyoruz.” K6

Katılımcıların yüzde 64,2’sinin derslerinde Kodály materyallerini kullandığı, yüzde 21,4’ünün yabancı kaynak kitaplardan yararlandığı, yüzde 21,4’ünün ise özgün materyaller geliştirerek derslerinde kullandıkları aşağıda görüşler ile belirtilmiştir:

“Teorik anlattıktan sonra etkinlikler ile konuyu ilişkilendiriyorum. Daha sonra öğrencilere uygulama yapmaları için fırsat tanıyorum. Etkinliklerle Kodály yöntemini kullanmak öğrencilerin ilgisini çekiyor ve konu pekişiyor.” K11

“Derslerde Kodály materyallerini kullanarak öğrencilerin dikkatini çekmeye çalışıyorum. El işaretleri, ritim çubukları gibi... Şarkı söyleme yönteminde de sadece şarkı söyleyerek değil, el işaretlerini kullanmalarını istiyorum, bu şekilde öğretici oluyor ve aktif oluyorlar.” K5

“Literatürde Türkçe kaynak az olduğu için daha çok İngilizce kaynakları kullanıyorum. Bir de Kodály enstitüsünden aldığım kitaplar vardı, KODÁLY 333 falan, onları da kullanıyorum.” K6

“Amerika’dan getirdiğim kaynaklardan oluşturduğum kendi ders materyallerimi kullanıyorum. Ayrıca yazdığım bir makaleyi ve kitabı da derslerime katıyorum.” K7

Tablo 4: Kodály Yaklaşımı İle İlgili Görüşler Kategorisi

Temalar	Kodlar	n	%
1-Uygunluk Durumu	1- Destekleyici	8	57,1
	2- Kullanışlı	6	42,8
	3- Adapte edilebilir	3	21,4
	4- Geliştirir	2	14,2
	5- Harmanlanabilir	3	21,4
	6- Eğitici	4	28,5
2-Materyaller	7- Halk şarkıları	7	50,0
3-Geliştirildiği Alanlar	8- İşitme	6	42,8
	9- Teori	3	21,4
	10- Dinleme	2	14,2
	11- Şarkı söyleme	6	42,8
	12- Müziksel okuryazarlık	2	14,2

Tablo 4’te katılımcıların Kodály yaklaşımı ile ilgili görüşlerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Kodály yaklaşımı ile ilgili katılımcıların görüşlerine bakıldığında; yüzde 57,1’i Kodály yaklaşımını destekleyici, yüzde 42,8’i kullanışlı, yüzde 21,4’ü adapte edilebilir, yüzde 14,2’i geliştirilebilir, yüzde 21,4’ü harmanlanabilir, yüzde 28,5’i ise eğitici olduğunu aşağıdaki katılımcı görüşleriyle belirtmişlerdir:

“Kodály’ın müzik eğitimimizi desteklediğini düşünüyorum. Fakat özellikle okul öncesi kurumlarda gördüğüm kadarıyla müzik öğretim yöntemleri çok kullanılmıyor. Kodály eğitimi aslında halk ezgilerini öğrettiği için bence bizim ülkemizdeki müzik eğitimini de bu yönüyle desteklemeli. Biz de böylece hem kendi kültürümüzü öğrencilerimize öğretiriz hem de Kodály’ı kullanmış oluruz.” K11

“Bizim de çok zengin bir halk müziği kültürümüz var. Pentatonik pek yok ama çok zengin bir tekerleme dağarcığımız var ve kullanılacak halk ezgilerimiz var. O yüzden kullanılabilir bir yaklaşımdır. Fakat çok iyi bir program yapılması ve bu programı yazacak uzman kişilerin olması gerekir.” K2

“Kodály yaklaşımı bizim eğitimimizde uygulanan bir sistem değil. Ama adaptasyonlar yapılabilir. İçinde barındırdığı öğrenme araçlarını bir şekilde müzik derslerimiz içerisine adapte ettiğimiz zaman ki bence bu adaptasyonda en önemli rol halk ezgileridir, o zaman kullanılabilir bir yöntem olacaktır.” K6

“Ülkemizdeki müzik eğitimini geliştirir ama yalnız başına değil. Yeni çıkan veya var olan diğer müzik öğretim yöntemleri ile geliştirecektir.” K5

“Kodály’ın Dalcroze ve Orff’la uyuşan yönleri var. Çocuk gelişimsel olmaları, aktif yaklaşım olmaları gibi. Dolayısıyla her yöntemin kendine ait materyalleri dışında 3 yöntemin ortak yönleri de ele alınarak programda harmanlanması gerektiğini düşünüyorum. Böylece tüm yaklaşımların önemli noktaları ele alınarak gerçek anlamda aktif bir müzik eğitimi programı oluşturabiliriz.” K10

“Kodály yöntemini ve uygulamalarını başından beri sistematik bir şekilde uyguladığı takdirde çok etkili ve eğitici buluyorum. Kulak eğitimi ve sesleri görebilmek adına oldukça faydalı olduğunu düşünüyorum. Ayrıca materyalleri de çok etkili ve öğretici buluyorum.” K7

Katılımcıların yüzde 50’si Kodály yaklaşımını ile işlenen derslerde materyal olarak öncelikle halk şarkılarının kullanılması gerekliliğini aşağıdaki katılımcı görüşleri ile belirtmektedirler:

“Kulak eğitimi, müziksel okuryazarlık bunlar önemli kazanımlar ve Kodály da bunlara değiniyor. Öğrencilerin kulaklarında olan şarkılardan yani çocuğun var olduğu toplum içerisindeki ezgilerden başladığı için, kendini ait hissediyor çocuk. Ritim kalıpları veya melodiler tanıdık geldiği için daha iyi anlıyor, daha iyi ifade edebiliyor. Müzik zevklerini de geliştiriyor.” K8

“Kodály yaklaşımını derslerimizde kullanmamızın veya adapte etmemizin en birincil adımı halk şarkılarımız olmalı. Kulağa tanıdık gelen melodiler veya ritimler ile müzik eğitimi çok daha anlamlı ve kalıcı olacaktır.” K10

Katılımcıların yüzde 42,8’i Kodály yaklaşımı ve materyalleri ile desteklenen derslerin öğrencilerin işitme algısını, yüzde 21,4’ü teori bilgisini, yüzde 14,2’si dinleme becerisini, yüzde 42,8’i şarkı söyleme becerisini, yüzde 14,2’si ise müziksel okuryazarlık becerisini geliştirdiğini aşağıdaki görüşler ile belirtmişlerdir:

“Müzikal algısı gelişir, ritmik algısı gelişir, içsel duyuları ve aralık bilgileri gelişir. Fonomimiyle nota aralıkları ve solfej becerileri gelişir. Bu materyallerin kullanımı ile işitme becerisine yönelik önemli bir gelişim sağlanır. Bunun yanında müzikal okuryazarlığı geliştirme anlamında da kullanılabilir. Çünkü her alanı geliştiren önemli bir yaklaşım ve öğrencilerin işitme ve teori eğitimlerinde önemli materyaller kullanıyor. Bu sayede müzikal okuryazarlık becerisini de kazandırıyor.” K6

“Birlikte müzik yapma ruhu gelişir bence. Müzik teorisine ilişkin tüm bilgiler, işitme ve söyleme. Tüm alanlarda kullanılan önemli ve etkili bir yaklaşım olduğunu düşünüyorum.” K13

“Ritmik, melodik ve formasal iyi bir duyum ve dinleme becerisi geliştiriyor. Bu şekilde halk müziği karakterinden dünyadaki sanat müziklerine uzanan yolda önemli bir beceriyi yani dinleme becerisini geliştiriyor.” K2

“Bu yöntemle çocuk önce kendi sesini algılıyor, tanıyor. Duyduğu notaları sesi aracılığıyla ifade ediyor. Ses ilk enstrümanımızdır. Kodály da zaten ses eğitimi yani şarkı söyleme ile işe başlıyor. Dolayısıyla bu yönetime göre şarkı söylemek en önemli ve ilk geliştirilmesi gereken beceri.” K8

4. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bulgular bölümünde Tablo 2’de verilen eğitim durumları kategorisi incelendiğinde; öğretim elemanlarının birçoğunun kendi lisans eğitimleri süresince Kodály yaklaşımı ile ilgili yeteri kadar eğitim almadıkları ve bu konu ile alakalı olarak kendilerini farklı şekillerde geliştirdikleri görülmektedir. Bu sonuç, müzik öğretmenliği lisans eğitimi programında yer alan ve geçmişte verilmekte olan müzik öğretim yöntemleri veya çağdaş müzik öğretim yaklaşımları dersinin gerekliliklerinin kısmen yerine getirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, kendi lisans eğitimleri sırasında Kodály yaklaşımı ile ilgili yeterli bilgiye sahip olamadıklarını; yetersiz eğitim ve yetersiz ders saatine bağlamaktadırlar. Bu durum ise, öğretim elemanlarının kendi derslerinde Kodály yaklaşımına daha çok yer vermelerine ve özellikle uygulama basamağının önemine dikkat çekmelerine vesile olmuştur. Dolayısı ile öğretim elemanlarının Kodály yaklaşımı ile ilgili eğitim geçmişlerindeki eksikliklerin, günümüz öğretim hayatlarına olumlu yönde etki ettiği düşünülmektedir. Özellikle müzik eğitimi anabilim dalı mezunu olarak mezun olan öğretmen adaylarının, Kodály yaklaşımı ve diğer müzik öğretim yaklaşımlarını biliyor ve uygulayabiliyor olmaları gerekliliğine değinen öğretim elemanları; bu konuda uzmanlaşmak için gerek yurtiçi, gerekse yurtdışında ilgili kurumlarca gerçekleştirilen seminer ve eğitimlere katılarak bilgilerini güncellemekte ve öğrencilerine daha faydalı olabilmek için çabalamaktadırlar. Buna ek olarak, araştırma ve yayın yaparak literatüre katkı sağlayan öğretim elemanları, bilgilerini bu yolla güncel tuttuklarına da değinmektedirler. Bu sonuca benzer olarak; Mete ve Çoban (2022) müzik öğretmenlerinin Kodály yaklaşımına ilişkin bilgileri ve bu yaklaşımı derslerinde uygulama durumlarını belirlemeyi amaçladıkları araştırmalarında; müzik öğretmenlerinin, Kodály müzik eğitimi yaklaşımı ile ilgili bilgi sahibi olduklarını ve bu yaklaşımı derslerinde kullandıklarını belirlemişlerdir. Özellikle son zamanlarda gerçekleştirilen uygulamalı seminer ve araştırmalar ile bu yaklaşımın ülkemizde daha yaygın hale geldiği anlaşılmaktadır.

Bulgular bölümünde Tablo 3’de verilen Kodály yaklaşımını uygulama durumuna ilişkin bulgulara bakıldığında; öğretim elemanlarının Kodály yaklaşımını derslerinde işledikleri fakat bu yaklaşımı daha çok teoriden uygulamaya giden bir şekilde ele aldıkları görülmektedir. Bunun yanı sıra derslerini ilgili videolarla ve etkinliklerle destekleyen katılımcıların görüşlerine de yer verilmektedir. Katılımcıların materyal kullanımına ilişkin görüşlerine bakıldığında ise; birçoğunun Kodály yaklaşım materyallerine derslerinde yer verdiği, bazılarının ise yabancı kaynaklar ile derslerini desteklediği görülmektedir. Yabancı kaynak kullanımının ise, yeterli kaynak olmamasından dolayı tercih edildiği de katılımcı görüşleri ile belirtilmektedir. Bu eksiklikten yola çıkarak; Özeke (2007) Kodály yönteminin felsefesini ve çocuk gelişimsel yaklaşımını göz önünde bulundurarak örnek ders planları hazırlamıştır. Yine benzer bir çalışma gerçekleştiren Mete (2019), Kodály yaklaşımındaki öğretim materyallerini kullanarak ders planları hazırlamış ve bu ders planlarını deney grubundaki öğrenciler ile uygulamıştır. Her iki araştırmada da, Kodály yaklaşımına uygun olarak hazırlanan ders planları ve materyaller kullanılmış ve bu sayede Kodály yaklaşımını uygulamak isteyen diğer araştırmacı ve öğretmenlere örnek materyaller sağlanmıştır. Bu sayede, Kodály yaklaşımının uygulama basamağı ile ilgili olarak literatüre yerel ve özgün materyallerin eklendiği anlaşılmaktadır.

Bulgular bölümünde Tablo 4’de verilen Kodály yaklaşımının ülkemiz müzik eğitiminde kullanılması durumu ile ilgili katılımcı görüşlerine bakıldığında ise; Kodály yaklaşımının eğitim

sistemimize adapte edilebilir ve uygun bir yaklaşım olduğu, ayrıca öğrencilerin işitme, şarkı söyleme, dinleme... vb. birçok müziksel bilgi ve becerilerini geliştirici ve destekleyici olduğu katılımcı görüşleri ile belirtilmektedir. Bu sonuca benzer olarak; Küçük (2019) araştırmasında, Kodály yaklaşımına uygun tasarlanan derslerin öğrencilerin müziksel başarısına olumlu yönde etkisi olduğu; öğrencilerin etkinlikler ve müzik dersleri üzerindeki performanslarına yönelik görüşlerinde de olumlu yönde gelişim gösterdikleri sonucuna ulaşmıştır. Gürgen (2007) araştırmasında, öğrencilerin Kodály öğretim materyallerinden Curwen el işaretlerini kullanarak dersler işlemiş ve bu sayede öğrencilerin şarkı söyleme becerilerinde olumlu yönde gelişmeler olduğunu belirtmiştir. Avşar ve Çoban (2018) deneysel araştırmalarında, Kodály yaklaşımı prensipleri ile işlenen armoni derslerinin, öğrencilerin ders kazanımlarını ve derse ilişkin görüşlerini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşmışlardır. Türkmen ve Göncü (2018a) ise araştırmalarında, Kodály yöntemiyle gerçekleştirilen koro derslerinin müziksel anlamda daha eğitici olduğu ve öğrenciler tarafından daha eğlenceli bulunduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Yukarıdaki araştırma sonuçlarından yola çıkarak, Kodály yaklaşımının birçok müziksel bilgi ve becerilerin kazandırılmasında olumlu yönde etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 4’de halk şarkılarının materyal olarak kullanılmasına ilişkin katılımcı görüşlerine bakıldığında; Kodály yaklaşımının eğitim sistemimiz içerisine adapte edilebilmesindeki en önemli rolün halk şarkıları ve halk ezgileri ile mümkün olabileceği katılımcılar tarafından belirtilmektedir. Bu sonuç ile alakalı olarak; Çoban (2016) araştırmasında, Kodály felsefesinin çocukların algılaması, öne sürdüğü ilkeleri öğretmesi ve Türkiye’deki okullarda müzik eğitimi sistemine uyumunu oldukça uygun ve kullanılabilir bulduğunu söyleyerek, Türk ve Macar müzik eğitim sistemi arasındaki benzerliklerini belirtmiş ve Kodály yaklaşımının Türk eğitim sistemine adapte edilebilir bir yaklaşım olduğunu öne sürmüştür. Türkmen & Göncü (2018b) ise araştırmalarında Türk halk şarkılarının ve müziklerinin Kodály metoduna uygun olduğu yönündeki uzman görüşleri ile okul müzik eğitiminde bu metodun kullanılabilir olduğunu saptamışlardır.

Buradan yola çıkarak Bakkalbaşı (2019) araştırmasında, Türk halk ezgileri ve Kodály materyallerini kullanarak dersler gerçekleştirmiş ve Kodály yaklaşımının okul müzik eğitimine uygun olduğu sonucuna ulaşmıştır. Benzer bir araştırma yapan Soykunt (2021) ise, Kıbrıs Türk halk şarkılarını ve Kodály yaklaşımı öğretim materyallerini kullanarak dersler işlemiş ve öğrencilerin müziksel kazanım ve gelişmelerinin olumlu yönde artış gösterdiğini belirtmiştir. Buna ek olarak öğrenci görüşleri incelendiğinde ise, halk şarkılarının eğitimde ana materyal olarak kullanılması ile müzik derslerinin daha akılda kalıcı ve eğlenceli olduğu anlaşılmıştır.

Sonuç olarak, ülkemizde son zamanlarda daha çok irdelenmeye ve araştırılmaya başlanan Kodály yaklaşımı, Türkiye ve Kuzey Kıbrıs müzik eğitimi içerisinde gerçekleştirilen araştırmalarca da müzik eğitimi içerisinde kullanılmaya uygun bulunmuştur. Buradan yola çıkarak, Kodály yaklaşımının okul müzik eğitimi içerisinde etkili bir şekilde kullanılabilmesi için öncelikle müzik öğretmenliği programlarında bu yaklaşımın irdelenerek öğretilmesi ve öğretmen adaylarının bu yaklaşımı uygulayabilir durumda mezun olmaları gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca müzik öğretmenlerinin bilgilerini güncellemek ve yenilikleri takip etmek amacı ile hizmet içi eğitimlerin yanı sıra, özel kurum ve kuruluşlarca yapılan eğitimlere gitmeleri önem arz etmektedir. Bu şekilde Kodály yaklaşımı ve okul müzik eğitiminde kullanılan diğer yaklaşımları kullanarak daha etkili ve kaliteli bir müzik eğitimi mümkün olacağı söylenebilir.

Kaynakça

Aycan, B. (2018). Dalcroze, Orff Schulwerk ve Kodály Yöntemlerinin Müzik Eğitiminde Kullanımına İlişkin Bir İnceleme. (Yüksek Lisans Tezi). *İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.*

- Bakkalbaşı, C. (2019). Okul müzik eğitiminde kullanılan Türk halk ezgilerinin Kodály yöntemi doğrultusunda incelenmesi ve örnek öğretim planı (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu*.
- Bulut, D. (2012). Müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi dersleri kapsamında kazandıkları yeterliklerin öğretmenlik uygulaması dersine yansımaları. *Milli Eğitim, 41*(196), 211-227.
- Çelikoğlu, A. G. F., & Lehimler, Ö. Ü. E. (2021). Öğretmen Görüşleri Doğrusunda Müzik Öğretim Yöntem ve Yaklaşımlarının Kullanıma Yönelik Bir İnceleme. *ASEAD 7. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu, 343*.
- Çevik, D. B. (2007). Müzik öğretim yöntemlerinden, orff müzik öğretisine genel bir bakış. *Balikesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 9*(1), 95-100.
- Çoban, S. (2016). Can We Apply Kodály Philosophy in Turkey as School Music Education Programme?. *Electronic International Journal of Education, Arts, and Science, Vol. 2/4*, 24-39.
- Çoban, S., & Avşar, M. (2018). Kodály Prensiplerine Göre İşlenen Armoni Dersinin Öğrencilerin Armonik Derece Duyumuna Etkisi. *Social Science Studies Journal, cilt.4*, ss.1551-1558.
- Çoban, S., & Soykunt, N. (2021). The experiment of beginning of violin training with “Colourstrings”, a string instrument teaching method based on Kodaly child music education approach. *Ilkogretim Online, 20*(1).
- Göğüş, G. (2009). Müzik yeteneğinin geliştirilmesinde küçük yaşlarda eğitime başlamanın önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22*(1),89-102.
- Gürgen, E. T. (2007). Orff-Schulwerk ve Kodály yönteminin vokal doğaçlama, müziksel işitme ve şarkı söyleme becerileri üzerindeki etkileri. (Doktora tezi)
- Houlahan M., Tacka P. (2008). *Kodály today: A cognitive approach to elementary music education*. New York, NY: Oxford University Press.
- Küçük, B. (2019). Kodály ve Dalcroze Yaklaşımlarıyla Oluşturulmuş Etkinliklerin 5E Modeline Göre Tasarlanan İlkokul 3. Sınıf Müzik Derslerinde Kullanımı. (Doktora Tezi). *Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul*.
- Mete, M. (2018). Kodály yönteminin sınıf öğretmeni adaylarının müziksel bilgi ve becerilerine etkisi (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara
- Mete, M. (2019).Kodály yönteminin sınıf öğretmeni adaylarının müziksel bilgi ve becerilerine etkisi. (Doktora Tezi). *Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara*.
- Mete, M., & Çoban, S. (2022). Müzik Öğretmenlerinin Kodály Yaklaşımına İlişkin Bilgileri ve Uygulama Durumları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, (53)*, 540-557. <https://doi.org/10.53444/deubefd.1083145>
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis, (2nd edition)*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Özeke, S. (2007). Kodály yöntemi ve ilköğretim müzik derslerinde Kodály yöntemi uygulamaları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 20*(1), 111-119.
- Soykunt, N. (2021). Sınıf Müzik Eğitiminde Kodály Yaklaşımı Uygulamalarının Değerlendirilmesi. (Doktora Tezi). *Yakın Doğu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Lefkoşa*.

Türkmen, E. F., & Göncü, İ. Ö. (2018a). The Challenges Encountered in the Application of Kodály Method in Turkey. *Journal of Education and Training Studies*, 6(9), 39-45.
<https://doi.org/10.11114/jets.v6i9.3309>

Türkmen E. F., & Göncü, İ. Ö. (2018b). Amatör Çocuk Korosu Üyelerinin Kodály Yönteminin Koro Çalışmalarında Kullanımına İlişkin Görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 13(10).
<http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.13711>

Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi*. Ankara: Evrensel Müzikevi.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.